DTHS Synssøjlemøde 31. oktober 2022

Emne: Møde i DTHS Synssøjlen

Dato: 31. oktober 2022 klokken 10.00-14.00

Sted: KUC, Ågade 27, 6000 Kolding

Tilmeldte deltagere:
Per Nielsen, leder af Synscentralen i Vordingborg
Marie Fasmer, Centerchef IBOS
Heidi Lene Myglegård Andersen, leder af Specialrådgivningen, Refsnæs
Berit Houmølle, vicecenterleder på Refsnæs
Mikkel Bregenov-Pedersen, afdelingsleder, KC Hillerød
Charlotte Wilson, Afdelingsleder, Region Nordjylland
Jeanette Westergaard, CHK Sønderborg
Signe Tornøe Tødten, CSU Slagelse
Line Juhl, afdelingsleder, CSV Kolding
Kristian Mainz, Centerchef, KC Region H.
Dorthe With, leder, CSH, Århus
Anne Grethe Pedersen, teamleder, Kommunikation og Hjælpemidler, Esbjerg Kommune
Anja Bau, SCR Kommunikation, Roskilde
Marie Gonzales, afdelingsleder CSV, Københavns Kommune
Ole Dybdahl Kristensen, afdelingsleder, CKU Skive-Viborg
Nanette Borges, CKV Odense
Kenn Steen Andersen, Synscenter Refsnæs
Jeanet Østergaard Jensen, afdelingsleder THS, Regions Syddanmark (online)
Anne Mette Aalund Jakobsen, souschef/afdelingsleder, K&T og VSU Vejle
Karin Gøbel Davies, Center for Kommunikation Herning
Jan Væring, kommunikationscenter Midt (Randers)
Kenneth Hartmann, Rådgivningschef, IBOS
Camilla Bugge, leder af forløb, IBOS
Trine Tangsgaard, CSV – deltog via IPad
Pernille Hviid, IBOS (ref.)

Afbud fra:
Britt Bondrup Bagger, Afdelingsleder, CKV Syd
Helle Tiedemann, konst. leder, Fredericia Kommune
Thomas Winther, afdelingsleder, Faaborg-Midtfyn Kommune
Mai Britt Jensen, funktionsleder, KC RH.

DANSKE TALE,HØRE- & SYNSINSTITUTIONER

Jytte Stounberg Hansen, leder, CSK Haderslev
Trine Tangsgaard, Centerchef, CSV Københavns Kommune

Referat:

Mødet indledes med en præsentationsrunde.

1. **Godkendelse af dagsorden**

   Dagsorden blev godkendt

2. **Godkendelse af referat fra møde den 23. marts 2022 (bilag 1)**

   Referatet blev godkendt

3. **Synscenter Refsnæs og IBOS: De nye VISO-kontrakter, v. Kenn Steen Andersen, Synscenter Refsnæs, og Kenneth Hartmann, IBOS**
   - Kort status på udbuddene
   - Samarbejde om viden og kurser – lokalt og nationalt
   - Fokusområder fra VISO

Kort om VISO KaS

VISO KaS rådgiver i de mest specialiserede sager på socialområdet og specialundervisningsområdet, med mulighed for udredning, når der ikke foreligger tilstrækkelig viden i form af fx lokale udredninger eller faglige vurderinger i en konkret sag.

Formålet med VISO KaS er at bistå kommuner, borgere og kommunale, regionale og private tilbud med vejledende rådgivning og udredning i de mest specialiserede og komplicerede sager på det sociale område og specialundervisningsområdet.

VISO KaS leverandører kan kontaktes direkte uden om VISO.

VISO KaS arbejder også for:

- at fastholde, udvikle og udbrede specialiseret viden om målgruppen nationalt til gavn for faglige miljøer og borgere/pårørende
- at udvikle og udbyde kurser mhp formidling af nyeste specialiserede viden og supplere kommunens og kommunikationscentrenes virksomhed, hvor kompetencer, ressourcer eller mulighed ikke er til stede.

Refsnæs og IBOS har begge vundet VISO KaS udbuddet vedr. koordinering af specialrådgivning for 2023-24 vedr. børn (Refsnæs) samt unge og voksne (IBOS) med synstab og fortsætter således som VISO KaS leverandør.

Kenneth og Kenn fremlagde det relevante indhold fra kontrakterne (bilag 1).

Kontrakterne er som noget nyt toårige kontrakter med mulighed for forlængelse i 3 x 2 år. Det er vurderingen, at den nye kontraktperiode skyldes, at VISO, på baggrund af Evalueringen af det Specialiserede Socialområde i 2021, afventer en kommende specialeplanlægning på socialområdet. Det er dog usikkert om der når at ske ændringer på området inden den første kontraktforlængelse

Kontrakterne lægger sig tæt op ad de aktuelt gældende kontrakter og adgangen for borgerne vil være uændret.

Der fremhæves særligt to ændringer i kontrakterne for 2023-24:

- Der skal udarbejdes tilfredshedsmålinger ift. fagprofessionelle i længerevarende rådgivningsforløb.
- Kurser skal i højere grad forankres lokalet (fysisk/online/tutorials) og udvikles i dialog med det lokale niveau, hvorfor det ikke vil være muligt at udmelde et fuldt kursuskatalog for 2023. Det første kursusår vil være en proces, som vi afprøver i fællesskab ift. form, indhold og placering. Kursuskatalogerne vil blive meldt ud hurtigst muligt – de skal ikke afvente kontraktunderskrivelsen.

Refsnæs og IBOS vil fremover arbejde for et styrket landsdækkende og tværgående samarbejde bl.a. omkring kritiske kernekompetencer og faglige miljøer, overgangsproblematikker, kursusudbud og vidensarbejde, hvilket fik flere positive tilkendegivelser på mødet.

Anne Mette Jakobsen opfordrede til, at man ikke hver især udvikler viden alene til eget sted, men at der i fællesskab sættes fokus på ny kultur ift. tværgående videndeling og nysgerrighed ift. hvordan ting virker de forskellige steder.

4. PD-uddannelsen, orientering og nyt fra følgegruppen, v. Marie Fasmer, IBOS, og Ole Dybdahl, CKU Skive Viborg (bilag 2).

Ole orienterede om, at det er lykkedes at holde uddannelserne i gang under Coronapandemien, også selvom der har været udskiftning/ generationsskifte både i den interne underviserkreds på IBOS og blandt eksterne undervisere. En erfaring er dog, at e-læring og blended learning har svært ved at understøtte et tilfredsstillende og positivt læringsmiljø.

Som noget nyt er det besluttet at indføre adgangsbegrænsning på uddannelserne pga. stor tilstrømning pba. udskiftning på medarbejderniveau på tværs af landet de seneste år. Følgegruppen opfordrer i den forbindelse til, at de studerende først tager modul 1 og 2, inden de tager de øvrige moduler, fordi det er vigtigt at have de synsfaglige moduler som basis for det for videre forløb. Følgegruppen gør derudover opmærksom på, at læringsudbyttet både for den enkelte og for det samlede læringsfællesskab er størst, såfremt den angivne litteratur er læst og at fysisk fremmøde prioriteres. Praksismodulerne vil fremover have et større fokus på instruktørrollen, således at de studerende i højere grad klædes på til at omsætte viden fra uddannelsen.

Følgegruppen har endvidere lagt op til, at rekruttering af undervisere skal gå gennem ledere, så de i højere grad har mulighed for at sikre et overblik over specialister og ressourcer. Det bemærkes, at der ønskes flere gennemgående undervisere med flere specialområder.

De praksisorienterede PD moduler (ADL og O&M) er afhængige af lokale mentorer, der kan understøtte de studerende, når de afprøver ny viden fra uddannelserne. Det er erfaringen, at ikke alle praksismentorer deltager i praksismentorkurserne. For at imødekomme dette vil der fremover udbydes et webinar for praksismentorer, der følger undervisningsplanen med en times undervisning af mentorerne op til hver undervisningsperiode. Dette med henblik på at klæde dem på ift. uddannelsesindholdet og mentorrollen.

Det årlige praksismentorkursus har tidligere samtidig haft til formål at fungere som et ”brush up” på metoder og tilgange, men idet flere deltagere ikke er praksismentorer, vil der fremover være en adskillelse af brush up delen og mentordelen. Der vil fremadrettet blive udbudt brush up kurser både ift. ADL og O&M.

Anne Mette Jakobsen påpegede, at mentordelen ikke stod beskrevet på hjemmesiden, hvorfor de ikke vidste, at de selv skulle finde en mentor samt prisen herfor. Anne Mette ønsker større tydelighed omkring, at mentordelen er en del af PD uddannelsen samt en større gennemsigtighed ift. prisen vedr. en mentor og også gerne hvem (hvilke kommunikationscentre), der udbyder det. Overblikket skal fremgå af hjemmesiden.

Marie svarede at mentordelen gerne skulle være oplyst på hjemmesiden, men at hun vil gå tilbage og kigge på det med henblik på at sikre gennemsigtighed.

Flere ønskede et fælles overblik over alle mentorer i landet, der kan gøre det nemmere at lave ”bytteaftaler” med hinanden. Det vil styrke det tværgående samarbejde og kan være med til at holde udgifterne nede.

5. **Spørgsmål fra DTHS-FU: Som bekendt er der udarbejdet en række God Praksis vejledninger i DTHS. Forretningsudvalget har på møde d. 14.10. besluttet, at fagsøjlerne drøfter behovet for en revision af de eksisterende God Praksis vejledninger, og drøfter, hvordan en revision sikres, herunder om der er behov for anden indsats i forhold til God Praksis vejledningerne. Er der nogle, der er forældede, skal der nye til, eller andre ændringer? v. Per Nielsen, Synscentralen Vordingborg (bilag 3).**

   Der var enighed om at få luget ud på DTHS hjemmeside ift. vejledninger, så det sikres at fagligheden ikke står på gammel viden. I dag synes der ikke at ske systematisk opfølgning på de vejledninger, der ligges på hjemmesiden, hvilket der skal findes en arbejdsgang omkring.

   Karin Gøbel Davies pointerede, at det vedr. syn-hjerneskadeområdet er en udfordring, at der findes forskellige tilgange og at man med fordel kan samle dem og tage dem med ind i arbejdet med revidering af vejledninger.

   Opsummering: DTHS Synssøjlen skal tage stilling til, hvad der ligger på hjemmesiden, om materialet skal revideres og så kigge på synshjerneskade vejledningerne ift. den neurologiske del. Per opfordrede desuden til, at man skriver gode idéer til arbejdet til Marie og Per.

6. **Invitation til møde med STUK fra NSSU. Hvad er NSSU (som ifølge invitationen har selvstændig økonomi), og hvorfor er det ikke en integreret del af DTHS-netværkene på synsområdet? v. Per Nielsen, Synscentralen Vordingborg (bilag 4).**
   (NSSU er skolekonsulenter)

   Kristian Mainz har været i dialog med flere synskonsulenter. De finder det meningsfuldt at blive en del af synssøjlen. Det er dog vigtigt for synskonsulenterne, at de kan opretholde et stærkt fokus på folkeskolen i deres netværksarbejde.

   Hvis synskonsulenterne kommer med i Synssøjlen kan det bidrage til et bedre overblik over de forskellige STUK møder og deltagere heri. Forvirringen kan opstå, fordi der både er møder vedr. rammeaftalen og møder, hvor STUK er værter, fx møde vedr. eksamenshjælp. Det kan desuden betyde et stærkere ledelsesophæng.

   Opsummering: Det skal undersøges nærmere, hvad der skal definere det specifikke synskonsulentnetværk. Charlotte Wilson, Kristian Mainz og Nanette Borges og deres medarbejdere taler sammen ift. formålet med netværket – og taler med Refsnæs, der gerne vil være tovholder på netværket.

7. Opfølgning på DBS' aggressive støtte til borgere, der vil på nyblindekurser, herunder orientering om dialogmøde med DBS, v. Nanette borges, CKV Odense, KC Herning, og Kristian Mainz, KC Region Hovedstaden.

Flere oplever, at henvendelser fra DBS har karakter af myndighedshenvendelser. Det skaber udfordringer for kommunerne og borgerne, idet kommunerne ikke altid har mulighed for at imødekomme de forventninger, som DBS har sat borgerne i sigte.

Flere kommuner har afholdt bilaterale møder med DBS, for at imødekomme problematikken, men oplever ikke, at det har betydet ændringer.

Der har været afholdt møde med formandskabet i DBS, der var lydhøre og gerne vil ind i et tættere samarbejde, så borger ikke kommer i klemme.

Opsummering: Idet der ikke opleves ændringer fra DBS´ side, ønskes der et nyt møde om samarbejdet.

8. Status fra arbejdsgruppe om førerhundeordningerne og kurser/undervisning samt opfølgning på dialogmøde med DBS, v. Karin Gøbel Davies, KC Herning, og Kristian Mainz, KC Region Hovedstaden.

Arbejdsgruppen har i nogle år arbejdet med udfordringer på området, bl.a. vedr. udredninger, ansøgninger og produkter og oplever at det har været svært at få foden inden for som kommunal instans.

Arbejdsgruppen arbejder med følgende fokusområder:

- Myndighedsområdet og det generelle samarbejde ift. rolle- og ansvarsfordeling
- Kurser i førerhunde. Kurserne tilbydes ofte alt for sent, det bør ligge i produktet
- Hjemtagning af hunde. Det er sket uden inddragelse af synskonsulenterne. Vi ønsker hul igennem til DBS førerhundeordning. Der er møde i december med DBS.

DBS opleves lydhør og vil gerne i dialog om, hvordan vi kommer videre og tættere på en løsning. DBS ønsker ikke en fragmentering af opgaven og nedskrivning af hundens værdi ved hjemtagning.

9. Status på materiale til seksualvejledning for svagsynede og blinde i folkeskolen, v. Per Nielsen, Synscentralen Vordingborg.

Per orienterer om, at han har modtaget en mail vedr. at materialet til normalområdet er færdigt, og at der i 2023 kigges på området, hvor blinde og svagsynede indgår.

DTHS vil blive indkaldt til dialog.

10. Central udmelding fra Socialstyrelsen om punktskriftindsatser til børn og unge med alvorlig synsnedsættelse, herunder opfølgning på tidligere henvendelse fra Socialstyrelsen til DTHS angående børn med alvorlig synsnedsættelse og punktskrift, v. Per Nielsen, Synscentralen Vordingborg (bilag 5 og 6).

Det forventes, at det først er muligt at vurdere udfaldet af processen om et år. Processen foregår i to spor; et praksisspor og et spor vedr. mulighed for landsdækkende understøttelse (bl.a. i dette regi).

Dorte With fortalte, at de havde planer om at lave et fælles svar for Aarhus og de kommuner de betjener. Hvortil Per supplerede, at det er de regionale rammeaftalesekretariater, der skal koordinere.

Centraludmeldingen vedr. Punktskriftindsatser til børn og unge med alvorlig synsnedsættelse er tilgængelig på NATKO's hjemmeside.

11. Orientering om ankeafgørelse angående afslag på synsfaglig bistand med udgangspunkt i SEL-vejledningens anvisninger på visus og synsfelt, v. Karin Gøbel Davies, KC Herning

Hos Herning har vurdering af målgruppe taget udgangspunkt i visus. Hvis borgerne ikke var i målgruppen, fik de tilbudt råd og vejledning. Ankestyrelsen har imidlertid bedt Herning om at forholde sig til §112 i serviceloven. Det betyder, at de ikke længere alene må vurdere på visus, men skal afgøre individuelt på lovgivningen. Ankestyrelsen har informeret flere kommuner om afgørelsen.

Der er bred anerkendelse af, at det er nødvendigt med individuelle vurderinger og at det funktionelle syn inddrages i vurderingen af borgerens synssituation, om end det vil betyde, at man ikke længere kan opdele henvendelserne i to bunker: passer i målgruppen/passer ikke i målgruppen.

Ankestyrelsens præcisering kan medføre en gråzone ift., at den samlede funktionsevne baseres på borgerens oplevelse – hvornår ser man dårligt nok?

12. Børnesynskonsulenters deltagelse i sommerskole, computercamp mv. på Synscenter Refsnæs – det er yderst relevant, at de deltager, men det er mange timer, v. Natasha Epstein, CSU Slagelse

Det er godt, at børnesynskonsulenterne deltager på sommerskole, men det er også mange timer. Natasha efterspørger erfaringer og retningslinjer fra andre steder med abonnement.

Berit Houmølle fortalte, at når Refsnæs efterspørger medarbejdere og fagkonsulenter gør de også opmærksom på, at synskonsulenter kan deltage og så bidrager Refsnæs også selv. Honoraret for eksterne undervisere er 9.500 kr.

Anja Bau fortalte, at de har vedtaget, at begge synskonsulenter deltager, fordi erfaringen er, at de observationer de gør sig i dagene med børnene betyder, at det kræver færre besøg på sigt.

Omvendt er oplevelsen i Sønderborg, at synskonsulenten kan komme til at bruge det meste af tiden på et barn. Det er en prioriteringssag, som trækker ressourcer.

Per opsummerede med, at det man giver ud på gyngerne, kommer ind på karrusellerne på den lange bane.

13. Kan vi danne en gruppe vedr. Syn-hjerneskade på landsplan, evt. ved at samle de regionale netværksgrupper? Anne Grethe Pedersen, Kommunikation og Hjælpemidler Esbjerg.

Anne Grethe efterspurgte, om der er opbakning til et synshjerneskade-netværk på landsplan.

På DTHS´ hjemmeside findes en synshjerneskademappe, der er tænkt til at understøtte et netværk. Måske den kan gøres mere levende?

Flere udtrykte ønske om muligheden for at åbne Alumnenetværket mere op, eventuelt kun en gang imellem mhp. udvidet videndeling. Aktuelt er netværket kun for PD deltagere og består af ca. 20 personer bredt fordelt i landet. Der ses en udfordring ift., hvor mange netværk medarbejderne skal deltage i og at Alumne opleves at lukke for andre netværk.

Per bemærkede, at Almunenetværket måske kan trækkes mere ind i DTHS regi (tilsvarende drøftelsen vedr. synskonsulenterne, pkt. 6), men at det er vigtigt, at der ikke opstår sammenstød.

Marie svarede, at det kan være en god idé, men at det vil skulle modnes langsomt, da

alumnenetværket har sit primære fokus på fastholdelse af uddannelsens teoretiske afsæt for praksis. Et behov der muligvis vil være svært at imødekomme, hvis netværket åbnes for de, der ikke har taget uddannelsen.

14. Virksomheden Instrulog formidler til deres kunder/vores borgere DBS som aktør på lige fod med kommunikationscentrene, v. Nanette Borges, CKV Odense (bilag 7).

Nanette finder det udfordrende, at Instrulogs rådgiver borgerne om klagemuligheder, fordi hendes medarbejdere oplever, at den gode dialog med forandres, når Instrulog advokerer imod deres faglighed.

Per svarede, at det ikke er forbudt, at Instrulog oplyser borgeren om at vedkommende kan klage i samarbejde med DBS, hvis der gives afslag.

Opsummering: Nanette vender problematikken med sine medarbejdere.

15. Erfaringer med organisationen Nedsat Syns aggressive fremfærd om borgernes samarbejde med kommune. Kalder dette på en national henvendelse? v. Nanette Borges, CKV Odense (bilag 8, s. 5).

Nanette oplever, at Nedsat Syns tilgang udfordrer samarbejdet i de sager, hvor Odense agerer kommunernes ”forlængede arm”.

Signe Tødten svarede, at de ikke oplever det som et problem, men tværtimod ser det som Nedsat Syns opgave.

Per bemærkede, at vi skal kunne rumme, at vi har forskellige roller og opgaver.

16. Kommende møder: Tid og sted – fysisk, Teams…?

Der var enighed om, at hvert andet møde med fordel kan være et online møde – afhængig af dagsordenen.

Opsummering: møderne bookes som fysiske møder, men er online hver anden gang. Næste møde er d. 14. april.

17. Eventuelt

- **Erfaringer med SynsExpo og muligheder for et nationalt samarbejde med Veluxfonden/Komiteen for sundhedsoplysning, v. Nanette Borges, CKV Odense.**

  Nanette orienterede om, at SynsExpo var en positiv oplevelse og opfordrede til, at området stiller sig til rådighed som national vidensformidler.

  Signe Tødten supplerede, at de fortsat gerne vil komme ud. Udstillingen er blevet mere enkelt i opsætningen, og vil gerne inspireres til at være nye steder til 2023.

  Hvis man ønsker at lægge lokaler til udstillingen, kan man kontakte Margrethe Kruse: mk@sundkom.dk

  Dorte With supplerede, at det er vældig simpelt at stå for.

- **Kristian Mainz er blevet interviewet af øjenforeningen vedr. en reformtid**

  Kristian orienterede om interviewet, der tog udgangspunkt i han egne iagttagelser.

  I interviewet brugte han tid på at udfolde forhistorien ift. den trebenet model (øjen-læge, optiker og synskonsulent – den tidligere rehabiliteringsmodel) og hvor vi kan bidrage ift. at få noget for pengene. Dvs. hvordan den rehabiliterende indsats kan fungere, så den understøtter en lidt bedre økonomi. Fx oplever Kristian, at sektor-opdelingen er en udfordring ift. samfundets ressourcer.

  Kristian deler interviewet, når det kommer.

- **Lukning af lydaviser**

  Jeanet Østergaard Jensen orienterede om at flere lydaviser lukker, hvilket udfordrer de borgere, der ikke magter at gå ind på IPads/tablets.

  Problematikken er genkendelig, men alle oplever sig udfordret på en løsning.